

Lausunto

06.05.2024

D/237/03.01.01/2024

Asia: VN/25697/2023

VM; Lausuntopyyntö Suomi.fi-palvelujen strategisista tavoitteista

Lausunnonantajan lausunto/kysymykset

Näkemykset Suomi.fi-palvelujen nykytilanteen vahvuuksien ja haasteiden kiteytyksestä (dia 3-4)

Dia 3, kohdat 1 ja 2: Tarkastusvirasto totesi marraskuussa 2022 julkaistussa tarkastuskertomuksessaan (Suomi.fi-palvelujen tilanne ja kehitys, Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuskertomukset 10/2022), että Suomi.fi-palvelut olivat elinkaareltaan ja kypsyydeltään eri vaiheissa. Lisäksi eri palvelujen käyttäjämäärissä oli huomattavia eroja. Tarkastusvirastolla ei ole käytettävissään päivitettyä tilannetietoa, mutta ellei tilanne ole vuoden 2022 jälkeen olennaisesti muuttunut, niin strategialuonnoksessa esitetyt vahvuudet eivät välttämättä kaikilta osin vastaa tarkastuksen havaintoja.

Dia 3, kohta 5: Strategialuonnoksessa esitetystä kirjauksesta jää epäselväksi, mitä tarkoitetaan mahdollisuudella laajentaa konseptia keskitettyihin asiantuntijapalveluihin. Ilmaisu voisi kaivata täsmennystä, koska asiantuntijapalvelut lienevät kuitenkin hyvin eri luonteisia kuin tekniset alustapalvelut.

Dia 4, kohta 3: Asiakohdasta jää epäselväksi, mitä tarkoitetaan sillä, että on tärkeää huomioida yksityisten palveluiden rooli.

Dia 4, kohta 4: Tunnistautumisen osalta on viitattu siihen, että EU:n alueella tapahtuu paljon kehitystä. Asiakohdasta jää kuitenkin epäselväksi, miten tämä kehitys vaikuttaa Suomi.fi-tunnistuspalveluun. Ylipäänsä EU-kehitys on tässä yhteydessä esitetty haasteena, mutta voisiko se

samaan aikaan tarjota myös mahdollisuuksia? Asia liittyyne esimerkiksi saman dian kohdassa 3 mainittuun ulkomaalaisten tunnistautumiseen.

Näkemykset Suomi.fi-palvelujen toimintaympäristön muutostekijöiden koonnista (dia 5)

-

Näkemykset Suomi.fi-palvelujen strategisten tavoitteiden osuvuudesta kokonaisuutena (dia 6)

Strategialuonnoksessa esitetyt tavoitteet ovat hyvin yhteensopivia hallinnon yhteisistä sähköisen asiointin tukipalveluista annetussa laissa (571/2016) määriteltyjen tavoitteiden kanssa. Lain tarkoituksena on ollut parantaa julkisten palvelujen saatavuutta, laatua, tietoturvallisuutta, yhteentoimivuutta ja ohjausta sekä edistää julkisen hallinnon toiminnan tehokkuutta ja tuottavuutta. Sinänsä on hyvä, että laissa määritellyt tavoitteet nähdään edelleen relevantteina. Toisaalta voidaan kuitenkin kysyä, millä tavoin nyt määritellyt tavoitteet edistävät palvelujen strategista ohjausta, kun tavoitteet ovat keskeisiltä osin samoja, jotka on tuotu esiin jo vuonna 2016 hallituksen esityksessä eduskunnalle laeiksi hallinnon yhteisistä sähköisen asiointin tukipalveluista sekä valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämisestä annetun lain muuttamisesta (HE 59/2016 vp).

Laissa määriteltyjen tavoitteiden toistamisen tai kevyen päivityksen sijaan strategiassa voitaisiin pureutua enemmän siihen, millä keinoin Suomi.fi-palvelut parhaiten edistäisivät tavoitteiden saavuttamista. Käytännössä tämä kuitenkin edellyttäisi, että strategiassa tulisi mennä yksittäisten palvelujen tasolle. Toteuttamansa tarkastuksen yhteydessä tarkastusvirasto omalta osaltaan päätyi siihen, ettei Suomi.fi-palvelujen tilannetta, käyttöä ja hyötyjä voitu käsitellä ainoastaan yleistasolla vaan tarkastelua tuli tehdä palvelukohtaisesti. Tämä johtui siitä, että eri palvelut olivat keskenään hyvin erilaisessa tilanteessa. Jos tilanne on edelleen sama, niin palvelukohtaiset tavoitteet voisivat olla ohjausvaikutuksiltaan tarkoituksenmukaisempia tai ainakin ne voisivat täydentää yleisluontoisia tavoitteita. Strategiatyön yhteyteen sopisi hyvin myös pohdinta siitä, mitä digitalisaation tukipalveluita on tarkoituksenmukaista tuottaa keskitetysti, ja analyysin pohjalta strategiassa voitaisiin tarvittaessa tunnistaa uusia tai poistuvia tarpeita.

Näkemykset jokaisesta strategisesta tavoitteesta erikseen: 1. Suomi.fi tunnistetaan osaksi yhteiskunnan kriittistä infrastruktuuria. (dia 6)

-

Näkemykset jokaisesta strategisesta tavoitteesta erikseen: 2. Suomi.fi edistää toimialariippumattomasti tehokkuutta julkisessa palvelutuotannossa. (dia 6)

-

Näkemykset jokaisesta strategisesta tavoitteesta erikseen: 3. Suomi.fi edistää julkisen hallinnon yhteentoimivuutta Suomessa ja Euroopassa. (dia 6)

-

Näkemykset jokaisesta strategisesta tavoitteesta erikseen: 4. Suomi.fi tukee kansalaisten ja yritysten sujuvaa asiointia. (dia 6)

-

Ehdotuksia ja tarpeita strategian pohjalta laadittavaan toimintasuunnitelmaan kirjattavista toimista.

-

Eskola Jaakko
Valtiontalouden tarkastusvirasto

Äikäs Toni
Valtiontalouden tarkastusvirasto